

A művészetoktatás komolyabb hangsúlyt kap a készülő Nemzeti Alaptantervben

Jelenleg több olyan kérdés is a kormányzat fókuszába került, ami érinti a zenekarok, a zeneoktatás helyzetét. Rónaszékiné Keresztes Monika, a magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos egyeztető tárgyalásokat kezdeményezett a magyar zenei élet szereplőivel, hogy a kialakulóban lévő Nemzeti Komolyzenei Stratégia és a Nemzeti Alaptanterv az összes résztvevő megaláztatására biztosíthassa a zenekarok működését, a zeneoktatásban a komolyzene megfelelő reprezentációját és színvonalát, valamint az ezekkel kapcsolatos feladatok elvárható szintű megvalósítását.

élet, azon belül is a komolyzene személyiségformáló, a lélek intelligenciáját csiszoló szerepe sokszorosan és tudományosan bizonyított tény. Ugyanakkor a magyar zenei nevelés ügye mai társadalmunkban épp azért nehéz és kényes feladat, mert – részben történelmi okokból – az elmúlt évtizedekben és napjainkban is a zene világát, az emberek életében betöltött szerepét túlnyomórészt a rock-dominancia jellemzi. E jelenségre talán magyarázatul szolgál az a történelmi előzmény is, hogy a zeneszerzők alkotói motivációjára már a második világháború tragikuma óta erősen hatott az őket körülvevő világ diszharmóniája. Az ily módon tonalitását veszített kortárs komolyzene a nagy géniuszokat leszámítva csupán egy szűk értelmiségi réteget volt képes megszólítani. Az emberi agy azonban dallammintát igényel és ezt az egyszerű harmóniakra épített, könnyen emészthető könnyűzene képes megadni és immár több generációt is érintve, úgy tűnik, meg is teszi. Könnyű tehát a szórakoztató zenével kombinált szerényebb minőségű zenét is elfogadtatni az emberekkel és éppen ebben látom munkám óriási felelősségét.

■ Egy másik dokumentum a zenei nevelést is érinti; a Kormány 1042/2019. határozatában kimondja, hogy új programokat indít a nemzeti identitástudat erősítéséért. Ennek jó eszköze a komolyzene oktatása; milyen keretszámok

■ A zenei közvéleményt nagyon foglalkoztatja a készülő Nemzeti Komolyzenei Stratégia; a komolyzene oktatása, népszerűsítése, a zenekarok közösségnevelő szándéka mennyiben került bele?

– A stratégia elkészítésének hátterét egy szomorú statisztikai számadat adja: a magyar emberek 90%-a nem hallgat komolyzenét. Nem is találkozok vele egész életében. Sokat gondolkodtam már az előzményeken, hogy vajon miért torpant meg oly tartósan a komolyzenei nyelv és eszköztár igénye és művelése? A magyar zenei

szerepelnek a programban arra vonatkozóan, hogy hány hangversenyre kell a közoktatás keretei között eljutnia egy gyermeknek?

– Az úgynevezett Lázár Ervin Program valóban ezt a célt szolgálja. A program – kormányzati támogatással – a Klebelsberg Központon keresztül biztosítja a köznevelés rendszerében tanuló fiatalok számára a különböző művészeti ágakkal történő minimális találkozást. Ez nem azt jelenti, hogy minden évben mindenki eljuthat színházba, bábszínházba, hangversenyre és cirkuszba is, ha-

nem korosztályokra bontva évi egy lehetőséget kínál fel. Az általános iskola negyedik osztályában például a komolyzené a főszerep. A koncertek logisztikáját, a gyermekek utaztatását is a Klebelsberg Központ biztosítja.

Í Jól értem, hogy az elképzelés szerint csak negyedik osztályban lenne garantált, hogy a gyerekek a komolyzenével találkozhatnak?

– Nem, szó sincs erről. A Lázár Ervin Programon keresztül betekintést nyerhet minden kisdíák a kultúra különböző területeibe, kaphat egy olyan minőségi élményt, mely meghatározó lehet későbbi életére. A programok osztálykirándulással egybekötött komplex élményt adhatnak, a gyermekek megismerhetik Magyarország különböző tájait, őshonos élővilágát is.

Í Ön szerint erre a különböző művészeti és természetvédelmi szakterületekkel való egyszeri találkozás elégséges? Hiszen ha egyetlen benyomás éri a gyerekeket, az akár rossz is lehet; ha évente egyszer vagy kétszer, rendszeresen mennének például hangversenyekre, akkor egy elvárás, készülődés, az ismétlődésből fakadó rutin előzetné meg ezeket az alkalmakat, és az esetlegesen hiányzókat sem esnének el a lehetőségtől.

– Természetesen ez önmagában nem lesz elég. A Lázár Ervin Program csak fontos elindítója, ösztönzője lehet a jövő színház-, koncert- és múzeumlátogatóinak, ezért nagyon fontos, hogy az az egy alkalom minőségi élmény legyen. A Kormány ezt vállalja és forrást is biztosít hozzá, valamint közös gondolkodásra motiválja a programban részt vevő zenészeket. Azonban a köznevelés, a tanítás hivatása itt nem ér véget. „Az iskola igazi eredményessége, hogy boldog, ép életet terem” – így fogalmazott Sapszon Ferenc Kossuth-díjas karnagy, a Magyar Kodály Zoltán Kórusiskola alapítója. A művészetoktatás komolyabb hangsúlyt és értékrendi tartalmat kap majd a készülő Nemzeti Alaptanterven keresztül. Az ének-zene tantárgy a kodályi elvek alapján a magyar népdalkincset alapul véve a kóruséneklést szeretné ösztönözni, hiszen a közös éneklés közös élményt és értékteremtést is jelent.

Í A zenekaroknak saját programjai is vannak erre. A Kormányzat részéről van szándék arra, hogy a konkrétan gyerekeket célzó programokat támogassák? Saját költségvetésből, esetleg hangversenyterem nélkül nem lehet nyereségessé tenni a gyermekeknek szóló előadásokat, hiszen az ifjúsági hangversenyeken – a közterhek, a megvalósítás költségeinek viselése mellett – csak nagyon alacsony jegyárakat lehet szabni.

– Természetesen az a cél, hogy minél több gyermek eljusson színvonalas hangversenyre, illetve a színvonalas hangversenyek, muzsikások eljussanak a gyermekekhez. A Magyar Kormány érzi e misszió fontosságát, kidolgozott, fejlődni képes stratégiával ez nagyon is eredményes lehet.

Í A TAO támogatások elvonását kompenzáló kormányzati támogatás a zenei együttesek számára egy olyan koncepciót tartalmaz, ami a gyakorlatban bizonyos feladatok elvégzésétől teszi függővé a zenekarok támogatását. Az elvárások között a szabadtéri koncertek is szerepelnek. A szakma ezzel szemben komoly aggályokat fogalmaz meg, mert mesterhangszerekkel senki sem ül ki szívesen a Blaha Lujza téri aluljáróba, vagy egy vásárcsarnokba – ahol az alkalmi tapasztalatok szerint nem is feltétlenül azok hallgatják meg őket, akiknek ez a „missziós” előadás szól. Érdemes-e ilyeneket tartani, elvárás lehet-e, hogy egy professzionális muzsikusk Mozartot játsszon a Nyugati pályaudvar előcsarnokában?

– Ez így elég szürreális, szerintem senki nem gondolja ezt ilyen formában komolyan. A magyar zenei élet szereplőiben megvan a kellő hivatástudat és készség, hogy Illyés Gyula szavaival élve a „fennen finom elzárt zenetermekből” kilépve a közművelődés feladataiból is kivegyék a részüket. Azonban a művészi igényességéből nem szabad engedni, pedig a túlvállalt, ellenőrizhetetlen feladatok, az egzisztenciális kényszer óhatatlanul előidézheti a minőségi romlást. Fontosnak tartom ezért a leegyszerűsített döntési elképzelések előtt egy átgondolt, átbeszélt koncepció előkészítését, melynek tartalmát olyan művészek alkotják meg, akik elsősorban a fent említett missziót tartják fontosnak és nem csupán az egyéni érvényesülés terepét keresik. A diplomával rendelkező professzionális zenekari muzsikusk méltó, jogszabályban is rögzített helyét meg kell teremteni bérrendezés szintjén is. Aki erre a pályára készül, nem az érettségi évében dönt erről. Kisgyermekkorától kezdve ő maga és családja is nap, mint nap komoly áldozatokat hoz ezért a hivatásért. Ugyanakkor jelenleg a zenepedagógusi bér is több, mint a zenekari muzsikusk alapbére. Ennek rendezése már csak azért is fontos, hogy itthon tartsuk tehetséges zenészeinket, ne kényszerüljenek külföldi zenekaroknál keresni a boldogulást. Egy átgondolt koncepció része a zenepedagógusk képzés minőségi fejlesztése, a zenekarok próbafeltételeinek, hangszerállományának biztosítása, méltó hangversenytermek építése, mely főleg vidéken komoly kihívást jelent.

A komolyzene minisztériumon belüli, a szakmát hivatásként művelő, minőségi képviselője nagyon jó és izgalmas, ugyanakkor felelősségteljes feladat, főként, ha közpénzek elosztásáról van szó. Elegendő mennyiségű és megfelelő minőségi időt és érdemi kommunikációt igényel.

Í Édesanyaként hétszer kilenc hónapot vártam igazi kincsekre. Hét gyermek iránti felelősséggel nézem a világot és tudom, hogy érett döntésekhez idő kell.

Mert kincsek vannak a kezünkben: KODÁLYI KINCSEK!

Mechler Anna